

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning av
gymnasiesärskolan Lia-skolan belägen i
Örebro kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av Lia-skolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbete inom fem områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen inom vilka områden ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier hos Lia-skolan och Lia-skolan Örebro AB uppfylls i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Arbetet med att följa upp undervisningens kvalitet och elevernas kunskapsutveckling behöver utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar i låg utsträckning elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Arbetet med att planera och genomföra undervisningen, i så väl teoretiska som praktiska delar, behöver utvecklas så att kopplingen mellan de förmågor eleverna ska utveckla och det innehåll som undervisningen ska behandla tydliggörs.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Skolan arbetar i hög utsträckning för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet.

Bedömning och betyg

Skolan bedriver i låg utsträckning ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Skolan behöver utveckla arbetet med att fortlöpande bedöma och dokumentera elevernas kunskapsutveckling. Bedömningen behöver innefatta såväl det lärande som sker under den skolförlagda delen av undervisningen som det lärande som sker under den arbetsplatsförlagda delen.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i låg utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- För att kunna styra och leda verksamheten behöver huvudmannen fastlägga strukturer och riktlinjer för skolenhetens och huvudmannens arbete med att systematiskt och kontinuerligt följa upp och utveckla utbildningen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2023-01-30 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 2) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:1571) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

Utbildningens utformning och syfte: 1 kap. 4, 5, 9–10 §§ skollagen (2010:800).

Rektors pedagogiska ansvar och ansvar för inre organisation och för personalen: 2 kap. 9–10 och 34 §§ skollagen.

Systematiskt kvalitetsarbete enhetsnivå: 4 kap. 4–7 §§ skollagen.

Rektorns ansvar för att tillhandahålla flexibel, tidsenlig och tillgänglig utbildning: 18 kap. 2–3, 8 och 17, 19a och 22 §§ samt 19 kap. 15 § skollagen.

Läroplan för gymnasiesärskolan (Lgys), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper och 2.6 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn organiserar verksamheten på ett sätt som till viss del skapar goda förutsättningar för en tillgänglig lärmiljö för eleverna. Rektorns uppföljning av verksamheten har dock inte den bredd och systematik som behövs för att ge underlag att bedöma undervisningens kvalitet och att syftet med utbildningen uppfylls. Mot bakgrund av att uppföljningen av undervisning och studieresultat är begränsad saknas också underlag för att identifiera framgångsfaktorer och behov av utvecklingsinsatser i undervisningen.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Rektorn saknar till del underlag för att kunna bedöma undervisningens kvalitet. Avseende rektorns uppföljning av undervisningen lyfter visserligen både rektorn och lärarna fram att verksamhetens lilla format gör den överblickbar och att rektorns närvaro i verksamheten bidrar till att rektorn är insatt i hur väl undervisningen fungerar. Detta till trots framgår det av granskningen att rektorn saknar underlag för att bedöma delar av den undervisning som bedrivs. Det gäller främst de delar av programspecifika kurser, det vill säga kurser inom programgemensamma ämnen eller inom programfördjupningar, där undervisningen leds av elevassistenter. Till exempel uppger rektorn att hen inte har besökt den undervisningen. När det gäller uppföljning av i vilken utsträckning eleverna får minst 22 veckors arbetsplatsförlagt lärande (APL) under sin utbildning framgår av granskningen att det saknas tydliga rutiner för detta. Bland annat uppger lärarna, inklusive den lärare som är samordnare för skolans arbetsplatsförlagda lärande, att de inte följer upp det totala antalet veckor eleverna har arbetsplatsförlagt lärande. Det är även otydligt vilken del av utbildningen som rektorn och övrig personal definierar som arbetsplatsförlagt lärande. Till exempel förekommer det att viss undervisning i praktiska delar av programspecifika kurser ledd av skolans personal likställs med arbetsplatsförlagt lärande.

Skolenhetens uppföljning av elevernas studieresultat och kunskapsutveckling saknar en systematik som säkerställer att skolan kan följa elevernas kunskapsutveckling och ge ett perspektiv på hur undervisningen fungerar i olika

ämnen. Av inkommen dokumentation och intervjuer med rektorn och lärarna framgår att kurserna eleverna läser är utlagda över fyra år och att betyg i kurserna sätts det fjärde året. Den information Skolinspektionen tagit del av om hur elevernas kunskapsutveckling i olika ämnen följs upp och diskuteras är till viss del motsägelsefull. I skolenhetens kvalitetsredovisning för läsåret 2020/2021 uppges att rektorn och arbetslaget följer upp elevernas studieresultat kontinuerligt och att det är av vikt att resultaten relateras till hur långt eleven kommit i sin utbildning. I skolans verksamhetsplan för läsåret 2021/2022 anges avgångselevernas betyg i olika ämnen. Det finns däremot ingen redovisning av resultat över tid, utifrån program, kurser eller kön. Av inkomna dokument och intervjuer med rektorn och lärarna framgår vidare att de har konferenser tre gånger per termin då de går igenom varje elevs sociala situation och hur det går i olika ämnen. Om elever har särskilda utmaningar eller svårigheter med något ämne diskuteras anpassningar för eleven och eleverna kan få extra övningar att arbeta med vid särskilda lektioner på fredagar. Av intervjuerna framgår emellertid att det främst är ur ett helhetsperspektiv elevernas kunskaper diskuteras. Till exempel uppger rektorn att det inte är alla ämnen som diskuteras vid konferenserna och det förs inte diskussioner om elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i respektive kurs. Rektorn och lärarna beskriver också att diskussionerna till stor del handlar om elevernas generella situation. Vidare är de enligt rektorn inne i en process att utveckla skolans dokumentation och systematiska kvalitetsarbete. Ett mål är att göra dokumentationen mer digital och utgå från gemensamma mallar och matriser.

Det genomförs vissa analyser av resultat och beslutas om utvecklingsinsatser. Mot bakgrund av att uppföljningen av undervisning och studieresultat är begränsad saknas också underlag för att identifiera framgångsfaktorer och eventuella utvecklingsbehov i undervisningen. Inga av de mål avseende lärande, undervisning och studiero som anges i kvalitetsredovisningen avser insatser för att höja undervisningens kvalitet. I de analyser av verksamheten som återfinns i det dokumenterade kvalitetsarbetet kopplas inte heller studie- och trygghetsresultat till undervisningens genomförande. Viss analys genomförs dock. Rektorn går till exempel igenom betygen för att undersöka likvärdigheten i lärarnas betygssättning och om det finns elever som inte har haft en positiv kunskapsutveckling. Bland annat konstateras i kvalitetsredovisningen att de flesta elever haft en god utveckling och i de fall elever inte uppnår betyget E ligger orsaken utanför skolans kontroll. Enligt rektorn analyserar de verksamheten gemensamt i arbetslaget under studiedagar. Utifrån det har de exempelvis genomfört en satsning avseende att läsa, lyssna och kommunicera i syfte att stärka elevernas förmåga att tala inför en grupp. En annan konkret insats har varit att arbeta med läsbingo. På initiativ från skolans specialpedagog går också en grupp flickor till biblioteket och läser tillsammans med specialpedagogen och en bibliotekarie. Ytterligare en insats har varit att förbättra elevernas kunskaper i att hantera digitala ordbehandlings- och bildprogram. Avseende fördelning av resurser beskriver rektorn att den sker i den kontinuerliga dialogen tillsammans med övrig personal. Ett mål är att hålla nere storleken på elevgrupperna och att organisera grupperna utifrån elevernas kunskapsnivå.

Organisation för att skapa en tillgänglig lärmiljö

Rektorn organiserar verksamheten på ett sätt som till viss del skapar goda förutsättningar för en tillgänglig lärmiljö för eleverna. Av granskningen framgår att det finns ett gemensamt arbetslag på skolan som under ledning av rektorn möts varje vecka och där även skolans specialpedagog och en av de två elevassistenterna deltar. Den andra elevassistenten deltar däremot inte på mötena och får därmed inte heller del av den strukturerade samverkan. Av intervjuer med lärarna framgår att det utöver dessa möten finns ett nära och kontinuerligt samarbete i arbetslaget. Rektorn har även organiserat elevhälsans arbete på skolan så att samverkan möjliggörs med lärarna. Elevhälsoteamet är samlat på skolan en gång i månaden. I samband med det har elevhälsoteamet ett möte med all personal på skolan med möjlighet att avhandla särskilda angelägenheter. Vidare organiserar rektorn medvetet undervisningsgrupper utifrån elevers olika förutsättningar och behov. Enligt inkomna dokument och intervju med rektorn är elevgrupperna små och integreras både åldersmässigt och programmässigt. Uppdelningen grundar sig bland annat på behovet att skapa en trygg miljö för eleverna. Av observationer framgår vidare att lokalerna till viss del är begränsande avseende tillgängligheten. Verksamheten bedrivs i en fristående byggnad med två våningar som förbinds via en smal spiraltrappa. För närvarande finns dock ingen elev på skolan som inte har möjlighet att använda trappan. En av lektionssalarna är också ett genomgångsrum. Anpassningar har gjorts för att motverka att eleverna ska bli störda men trots det påverkas elevers lektionsarbete av förbipasserande personal

Avseende elevernas möjligheter och behov av att läsa en kombination av ämnen och ämnesområden behöver detta hanteras mer systematiskt på skolan. Rektorn uppger att det har förekommit tidigare och såväl rektorn, lärarna och elevassistenterna säger att de har diskuterat att ett par elever för närvarande kan ha behov av att läsa ämnesområden i stället för ämnen.

Rektorn har en god kännedom om lärarnas formella och reella kompetenser och därmed eventuella behov av kompetensutveckling. Lärarna har i hög utsträckning pedagogisk utbildning och lärarlegitimation och lång erfarenhet av att arbeta med gymnasiesärskolans målgrupp. Vid tidpunkten för Skolinspektionens granskning fanns däremot inte någon speciallärare eller specialpedagog med inriktning mot utvecklingsstörning vid skolenheten. Behovet av specialpedagogisk kompetens har även huvudmannen identifierat och två av skolans lärare har anmälts till speciallärarutbildning med inriktning mot utvecklingsstörning. Skolinspektionen vill framhålla att den specifika kompetens som en specialpedagogisk utbildning med inriktning mot utvecklingsstörning ger är viktig för att säkerställa en utbildning av hög kvalitet för eleverna inom gymnasiesärskolan. När det gäller möjligheter till kompetensutveckling ger intervjuer med rektorn, lärarna och elevassistenterna en samstämmig bild av att möjligheterna är goda om de som personal på eget initiativ ger förslag på fortbildning. Enligt rektorn har de på skolan tidigare arbetat tillsammans med exempelvis kurser via Specialpedagogiska skolmyndighetens webbsida. Före pandemin höll också elevhälsan i vissa fortbildningsinsatser för personalen. I dagsläget sker dock enligt rektorn inga insatser kring fortbildning eller handledning.

Av granskningen framgår att huvudmannen för närvarande arbetar med att utveckla skolenhetens systematiska kvalitetsarbete, vilket behandlas mer ingående i avsnitt 5 *Huvudmannens styrning och stöd*. Några rutiner har implementerats, som rutiner för närvaro och hantering av kränkingsanmälningar, men enligt intervjuer med rektorn och representanter för huvudmannen behöver arbetet med att utveckla kvalitetsarbetet fortgå under hösten 2022. Som exempel på behovet av framtagande av rutiner kan nämnas att lärarna uppger att de behöver stöd från huvudmannen för att få en systematik i uppföljning och analys av verksamheten.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Arbetet med att följa upp undervisningens kvalitet och elevernas kunskapsutveckling behöver utvecklas.

Skolinspektionens granskning visar att rektorns uppföljning av verksamheten inte har den bredd och systematik som behövs för att ge underlag att bedöma undervisningens kvalitet. Bristande systematik gäller till exempel uppföljning av undervisningens innehåll och genomförande samt elevernas kunskapsutveckling.

Av 4 kap. 4-5 §§ skollagen framgår att rektorn ansvarar för att en systematisk och kontinuerlig planering, uppföljning och utveckling av utbildningen i förhållande till de nationella målen genomförs under medverkan av personal och elever. Vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:98, s. 26-27) om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår att rektorn bör sammanställa enhetens resultat och att se till att det finns underlag som visar hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkat måluppfyllelsen, samt se till att det utöver uppföljningen genomförs utvärderingar av särskilt identifierade områden inom enheten. Vidare framgår (s. 20) att det är av vikt att rektorn tillsammans med personalen skapar rutiner för dokumentation av uppföljningen.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn följer upp hur arbetssätt och metoder i undervisningen påverkar elevernas lärande och utveckling. Rektorn behöver även utvärdera vilka följder organiseringen av undervisningen får för elevernas lärande och utveckling. Som exempel behöver tillfälliga och särskilda undervisningsgrupper följas upp och utvärderas så att rektorn kan se till att denna organisering gynnar elevernas utveckling. Vidare behöver rektorn följa upp att undervisningen planeras och genomförs utifrån kursplanernas syfte och centrala innehåll. Personalen behöver också få återkoppling på sin undervisning från rektorn och kollegor.

När det gäller uppföljning av studieresultat och elevernas kunskapsutveckling rekommenderar Skolinspektionen att rektorn samlar in och analyserar elevernas kunskapsutveckling på gruppnivå, som exempelvis antal elever som når lägst kunskapskraven. Eftersom kurserna på Lia-skolan avslutas först när eleverna går år 4 är det särskilt angeläget för rektorn att hen har fler underlag än betyg för att följa

upp och dokumentera elevernas kunskapsutveckling. Att till exempel jämföra lärarnas bedömningar och omdömen över tid kan synliggöra elevers kunskapsutveckling i olika ämnen och också bidra till en samlad bild av skolans kunskapsresultat. Resultat kopplat till elevernas arbetsplatsförlagda lärande behöver också följas upp.

Undervisning

Författningsstöd

Utbildningens syfte: 1 kap. 4 § skollagen.

Elevers utveckling mot målen: 3 kap. 2 § skollagen.

Gymnasiesärskolans utformning och syfte: 18 kap. 2 och 8 §§ skollagen och 4 kap. 1 a § gymnasieförordningen (2010:2039).

Lgys11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Utbildningsval - arbete och samhällsliv och 2.6 Rektorns ansvar.

Undervisningen främjar i låg utsträckning elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att undervisningen ofta varierar avseende arbetsformer och arbetssätt. Det finns dock ämnen där eleverna huvudsakligen arbetar enskilt. Vidare ges eleverna mestadels ett aktivt lärarstöd men det finns behov av att utveckla arbetet med att anpassa undervisningen så att den bättre utmanar eleverna utifrån deras olika behov och förutsättningar. Undervisningen följer till viss del en tydlig struktur men all undervisning behöver planeras och genomföras så att kopplingen mellan de förmågor eleverna ska utveckla och det innehåll som undervisningen ska behandla tydliggörs.

Variation och stimulans i undervisningen

Undervisningen vid skolenheten är mestadels varierad avseende arbetsformer och arbetssätt. Av observationer och intervjuer med lärarna framgår till exempel att undervisningen bedrivs i olika former såsom genomgångar, diskussioner och enskilt arbete. Lektionerna innefattar också olika moment som att se film, läsa, skriva, lyssna eller praktiskt arbete. Av observationer och intervjuer med lärare och elever framgår dock att det finns ämnen där eleverna huvudsakligen arbetar enskilt i arbetsböcker. I undervisningen används vidare individanpassade hjälpmedel, exempelvis uppläsningstjänst. Enligt lärarna har de diskuterat olika hjälpmedel för att påvisa tid för eleverna men använder inga sådana idag.

Undervisningen präglas i de flesta fall av ett aktivt lärarstöd. Under observerade lektioner förvissar sig lärarna om att eleverna arbetar med och förstår hur de ska arbeta med uppgifter. Enligt lärarna känner de eleverna väl och kan anpassa och ge

det stöd de vet att respektive elev behöver. Vissa elever behöver stöd inledningsvis för att komma igång på lektionerna och andra för att hålla uppe motivationen. Lärarna uppger också att i och med att de är många i personalen kan de vid behov delta som extra resurs på varandras lektioner. Granskningen visar dock att det förekommer att elever inte får aktivt stöd av läraren. Under en observation hade läraren inte någon kommunikation alls med en av eleverna trots att det bara var ett fåtal elever på lektionen.

Undervisningen anpassas till viss del så att den utmanar eleverna utifrån deras olika behov och förutsättningar. Lärarna berättar till exempel att eleverna har lärt sig att läsa i olika utsträckning och anpassar därför uppgifter utifrån elevernas olika förutsättningar. Till exempel förbereder lärarna eleverna på olika sätt för att alla ska kunna delta i en gemensam diskussion. De kan antingen låta elever läsa en text på egen hand eller få texten uppläst via digitalt hjälpmedel eller av läraren. På liknande sätt får elever som inte kan skriva ge muntliga svar i stället för skriftliga. På de observerade lektionerna deltog som mest fyra elever och enligt lärarna möjliggörs individanpassningarna bland annat av att elevgrupperna är små. Andra exempel på anpassningar är att elevgrupperna i idrott och hälsa delas in utifrån elevernas motoriska förutsättningar.

Av observationer och intervjuer framgår vidare att lärarna och elevassistenterna arbetar med att ge eleverna utmaningar utifrån hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling men organisationen och planeringen av undervisningen stödjer inte helt det arbetet. Av bland annat intervju med elevassistenterna framkommer exempel på hur elever stegvis utmanas att ta emot och hantera flera instruktioner samtidigt. Eleverna möter dock återkommande samma centrala innehåll och samma uppgifter och aktiviteter på grund av att kurser pågår under fyra år och att undervisning sker åldersintegrerat. Att eleverna återkommande får arbeta med samma undervisningsinnehåll kan visserligen vara ett sätt att möta elevernas behov av förutsägbarhet och att ge eleverna tid att utveckla kunskaper. Lärarna uppger till exempel att det är nödvändigt med den repetitionen då eleverna har svårt att komma ihåg saker. Enligt Skolinspektionen riskerar dock organiseringen av undervisningen att eleverna inte får de utmaningar de behöver. Lärarna och rektorn beskriver visserligen att eleverna förhoppningsvis kan arbeta med mer avancerade uppgifter under de senare åren av utbildningen men eleverna uppger å sin sida att de oavsett vilken årskurs de går i arbetar med samma uppgifter. Av intervju med lärarna framgår också att inte alla lärare dokumenterar vad eleverna har arbetat med, vilket begränsar möjligheten att planera kommande undervisning så att den utmanar och motiverar eleverna.

Undervisningens struktur

Undervisningen följer till viss del en tydlig struktur där lärarna går igenom och tydliggör för eleverna vilka arbetsuppgifter och aktiviteter lektionen kommer att innehålla. På flera observerade lektioner återkopplar också läraren till vad de arbetat med på föregående lektioner i kursen. Det förekommer också att läraren gör kopplingar till hur kunskapen kan användas yrkesmässigt och vad eleverna ska träna på genom lektionsaktiviteterna. Av intervju med lärarna och elevhälsan framgår att

det finns en gemensam struktur på skolan med att inleda skoldagen med att gå igenom dagsschemat tillsammans med eleverna vilket bidrar till trygghet för eleverna. Specialpedagogen påverkar även arbetet med att skapa en tydlig struktur för eleverna. Enligt specialpedagogen har eleverna behov av att ha sina individuella scheman fastsatta vid sina arbetsplatser och vissa elever behöver ha flera kortare raster. Enligt lärarna hade de gemensamma diskussioner om lektionsstrukturen under höstterminen. Bland annat diskuterade de hur lektioner ska startas och avslutas. Observationerna visar dock inte på några aktiviteter som lärarna överlag använder för att ta reda på vad eleverna har lärt sig under lektionen. Det är bara under en av observationerna som läraren gör någon form av sammanfattande avslut av lektionen.

Granskningen visar att det saknas en planering utifrån ämnesplanerna för viss del av undervisningen. Lärarna uppger att den undervisningstid som förläggs till arbetsplatser tillsammans med skolans elevassistenter, som på skolan kallas intern praktik, räknas till de programgemensamma kurserna. Enligt lärarna finns det inte någon planering för vilket centralt innehåll i olika kurser som ska behandlas inom ramen för den interna praktiken. Det bekräftas av elevassistenter. En av elevassistenterna beskriver till exempel att det är hen själv som bestämmer vad eleverna ska arbeta med på arbetsplatsen och att de faller in i det de arbetar med på arbetsplatsen. Liknande förhållande gäller för den undervisningen som sker inom ramen för det arbetsplatsförlagda lärandet. Enligt lärarna finns ingen planering för vilka delar av olika kurser som ska ingå i en elevs arbete på arbetsplatsen. Granskningen visar att det även i övrigt förekommer frågetecken kring vilken hänsyn som tas till centralt innehåll vid planeringen av undervisningen. Till exempel visar observationer och intervjuer att undervisningen i en kurs i relativt stor omfattning behandlar annat innehåll än vad kursens centrala innehåll föreskriver.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Arbetet med att planera och genomföra undervisningen, i så väl teoretiska som praktiska delar, behöver utvecklas så att kopplingen mellan de förmågor eleverna ska utveckla och det innehåll som undervisningen ska behandla tydliggörs.

Skolinspektionens granskning visar att det saknas planering för vilket centralt innehåll i olika kurser som ska behandlas inom ramen för vissa praktiska delar av undervisningen på skolan samt i elevernas arbetsplatsförlagda lärande. Det förekommer också att undervisningen i relativt stor omfattning behandlar annat innehåll än vad kursens centrala innehåll föreskriver.

Av skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2018:247, s. 9) med kommentarer om betyg och betygssättning framgår bland annat att god undervisning bygger på att läraren både följer och stödjer elevernas kunskapsutveckling. Läraren planerar och genomför undervisningen så att eleverna får möjlighet att utveckla de kunskaper som läroplanen anger. Av ämnesplanernas syfte och kursplanernas centrala

innehåll framgår vilka dessa kunskaper är för den aktuella kursen. Det är läraren som avgör hur syftets och det centrala innehållets delar väljs ut och kombineras i ett arbetsområde i undervisningen. Dessa ämnesdidaktiska val ligger till grund för hur undervisningen genomförs, och påverkar därmed vilka kunskaper eleverna får möjlighet att utveckla.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna vid planeringen av all undervisning tydliggör vilka delar av ämnets syfte som undervisningen i det aktuella arbetsområdet ska inriktas mot och utifrån det avgör hur det centrala innehållet ska kombineras och behandlas så att eleverna ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till kunskapskraven. Lärare behöver konkretisera sina mål med undervisningen genom att tydliggöra kopplingen mellan de förmågor eleverna ska utveckla och det innehåll som undervisningen ska behandla. Avseende elevernas arbetsplatsförlagda lärande behöver lärarna planera för elevernas lärande på varje arbetsplats och för bedömning av elevens kunskaper.¹ Bland annat behöver eleverna ha klart för sig vilka kurser eller delar av kurser som ska genomföras på arbetsplatsen, hur uppföljningen av lärandet kommer att ske och på vilka grunder bedömningen kommer att göras.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Författningsstöd

Utbildningens utformning och syfte samt hänsyn till barnets bästa: 1 kap. 4–5 och 10 §§ skollagen.

Elevers utveckling mot målen: 3 kap. 2 § skollagen.

Trygghet och målinriktat arbete mot kränkande behandling: 5 kap. 3 §, 6 kap. 6–8 §§ skollagen.

Gymnasiesärskolans syfte: 18 kap. 2–3 §§ skollagen.

Mentor: 18 kap. 19 a § skollagen.

Lgys11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Ansvar och inflytande, 2.4 Utbildningsval - arbete och samhällsliv och 2.6 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att det vid skolenheten bedrivs ett aktivt arbete för att ge eleverna förutsättningar för ett aktivt deltagande i samhällslivet och att skolan förbereder eleverna för deras

¹ Skolverket (2018), *Planera, genomför och följ upp arbetsplatsförlagt lärande: en lathund som stöd för att skaffa nya apl-glasögon*.

framtida yrkesliv. Det bedrivs ett aktivt arbete med att skapa en trygg miljö och trygghet för eleverna i sociala sammanhang utanför den egna elevgruppen.

Arbete för aktivt deltagande i samhällslivet

Det bedrivs ett aktivt arbete på skolan för att ge eleverna förutsättningar att kunna delta i samhällslivet. Viktiga delar i detta arbete är att ge eleverna konkreta erfarenheter av att delta i olika aktiviteter och att på olika sätt förbereda eleverna för deras framtida vardag. Av såväl intervjuer med rektorn och lärarna som med eleverna framgår att eleverna får detta. Genom exempelvis samverkan med ett närliggande aktivitetscenter och olika idrottsföreningar får eleverna stöd att knyta kontakter och träna på att delta i olika aktiviteter. Skolan tar även med eleverna till närliggande friluftsområden och gör besök i verksamheter som en betongfabrik och ett vindkraftverk. Skolan får också besök av olika professioner som polis och tandläkare. Eleverna utmanas även genom dagliga aktiviteter som att ta sig till skolan. Till exempel åker en del elever kollektiva färdmedel till skolan och kan få stöd genom att bli upphämtade av personal vid hållplatsen. Lärarna beskriver att mycket av skolans arbete handlar om att eleverna så småningom ska klara av att bo själva och de för diskussioner med eleverna om vad det innebär att ha en intellektuell funktionsnedsättning. Vidare innehåller undervisningen flera olika inslag som gynnar elevernas förmåga att hantera en digitaliserad vardag. Av intervjuer med rektorn och huvudmannen framgår att de tagit fram en digitaliseringsplan som innefattar mål om att eleverna till exempel ska kunna maila, beställa saker eller göra ansökningar via Internet samt använda de möjligheter som finns i elevernas telefoner. Undervisningen kring detta anpassas efter elevernas olika behov och förutsättningar. Även i verksamhetsplanen för 2021/2022 anges att ett prioriterat mål är att eleverna utvecklar kunskaper i att använda vanlig programvara som exempelvis ordbehandlingsprogram.

Skolan förbereder på flera sätt eleverna för ett framtida yrkesliv. En del av skolans utbildning kallas intern praktik och innebär enligt rektorn och lärare att vissa uppgifter i kurser inom programgemensamma ämnen och programfördjupningen utförs på arbetsplatser. Den interna praktiken, som genomförs på till exempel ett seniorboende eller ett lager, ger eleverna möjlighet att tillsammans med skolpersonal närma sig yrkesverksamhet. Till exempel beskriver rektorn att den interna praktiken ger eleverna tillfälle att träna på att verka utanför skolan och möta människor ute i samhället samt att den till stor del syftar till att förbereda eleverna inför kommande arbetsförlagda lärande och ett framtida arbetsliv. Skolan förbereder också elevernas arbetsförlagda lärande på olika sätt. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att samordnaren för elevernas arbetsplatsförlagda lärande för diskussioner med eleverna om vilka arbetsplatser de vill göra sin APL på. Samordnaren förbereder också handledaren på arbetsplatsen på elevernas förutsättningar och behov och följer med eleverna till arbetsplatsen inför att de ska börja där.

Granskningen visar att rektorn ansvarar för arbetet med studie- och yrkesvägledning på skolan och att även lärarna deltar i arbetet. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att eleverna får vägledning genom olika teman de arbetar med varje år. De pratar bland annat om vilka kulturer som finns på olika

arbetsplatser och hur elevernas förutsättningar kan påverka deras möjligheter i deras kommande arbetsliv. Arbetet innebär också att informera om olika valmöjligheter som kommunal vuxenutbildning och folkhögskolor, göra besök på utbildningar och om att söka aktivitetsstöd. Huvudmannen uppger dock att det finns behov av ta fram en struktur för arbetet med studie- och yrkesvägledning. Skolinspektionen vill i sammanhanget påpeka att även om granskningen visar att lärare och övrig personal arbetar systematiskt för att ge eleverna kunskaper och färdigheter som underlag för att fatta beslut om framtida studie- och yrkesval kan en utbildad studie- och yrkesvägledare utgöra en viktig resurs genom att tillföra specialistkunskaper. Det kan exempelvis handla om djupa och aktuella kunskaper om utbildningsvägar och arbetsmarknad. Studie- och yrkesvägledaren blir också ett viktigt stöd i den övriga personalens insatser kring studie- och yrkesvägledning.

Arbete för trygg miljö och trygghet i sociala sammanhang

Det bedrivs ett aktivt arbete med att skapa en trygg miljö och trygghet för eleverna i sociala sammanhang utanför den egna elevgruppen. I intervjuer med lärare, elevassistenter och rektorn framhålls att viktiga faktorer för trygg miljö på skolan är skolans litenhet och att lärarna är tillsammans med eleverna under hela skoldagen. Även eleverna lyfter fram betydelsen av relationerna med lärarna. Enligt eleverna reagerar lärarna på fula ord och sämre uppträdande från eleverna. Vid tillfällen elever blir osams har de samtal tillsammans med lärarna och lärarna frågar hur de mår. Främjande och förebyggande trygghetsarbete sker på flera sätt. Strukturen med att inleda skoldagen med att gå igenom dagsschemat tillsammans med eleverna och att eleverna har sina individuella scheman vid sina arbetsplatser bidrar till trygghet för eleverna. Av intervjuer med personal och elever och inkomna dokument framgår också att eleverna varit med och tagit fram skolans ordningsregler, vilka finns uppsatta på en vägg. Elevernas trygghet följs upp på flera sätt. Dels genom att personal i det dagliga arbetet fångar upp mönster på gruppnivå och diskuterar läget på skolan varje vecka, dels genom en trygghetsenkät. Enligt skolans dokumenterade kvalitetsarbete visar enkätresultaten på god trygghet. Elevernas trygghet tas även upp i de hälsosamtal skolsköterskan har med alla elever samt under mentorssamtal och klassråd. Enligt rektorn görs kartläggning av trygghet även för elevernas arbetsplatsförlagda lärande och den interna praktiken samt för lokaler och miljöer som omklädningsrum och matsal. Av intervjuer och inkomna dokument framgår vidare att åtgärder sätts in vid behov. Utifrån problematik med trygghet och kränkningar under höstterminen omorganiserades elevgrupperna för att på så sätt skapa en bättre arbetsmiljö. I samband med detta införde lärarna även lärarledda rastaktiviteter för att förbättra situationen för eleverna. Elevhälsan ger även exempel på trygghetsåtgärder på individnivå.

Skolans organisation av elevgrupper och gemensamma aktiviteter innebär ett trygghetsskapande arbete genom att eleverna ges tillfällen att umgås med andra utanför en mindre elevgrupp. Till exempel deltar eleverna i skolans gemensamma aktiviteter och utflykter, vilket beskrivits ovan. Undervisningen sker också i elevgrupper med elever blandade från både olika program och årskurser. Specialpedagogens arbete med den grupp flickor som går till biblioteket tillsammans är ett annat exempel. Enligt specialpedagogen var anledningen till att

gruppen startades att det framkommit att elever hade svårt att prata med varandra.

Bedömning och betyg

Författningsstöd

Likvärdig utbildning och rektors ansvar: 1 kap. 9 §, 2 kap. 9 och 10 §§ skollagen.
Elevers utveckling mot målen och arbete med extra anpassningar och särskilt stöd: 3 kap. 3, 5 och 7 §§ skollagen.

Gymnasiesärskolans utformning och syfte: 18 kap. 2 §, 19 kap. 22–25 och 27 §§ skollagen.

Mentor, utvecklingssamtal och individuell studieplan: 18 kap. 19 a och 20 §§ samt 19 kap. 26 § skollagen.

Betygssättning och gymnasiesärskolebevis efter nationellt program: 18 kap. 22–24 och 26–26 a §§, 8 kap. 22 a–22 c §§ gymnasieförordningen.

Lgys11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Utbildningsval - arbete och samhällsliv, 2.5 Bedömning och betyg och 2.6 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan bedriver i låg utsträckning ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att det finns behov av att utveckla strukturer för samverkan som ger lärarna möjlighet att utveckla sin bedömarkompetens. Vidare finns för närvarande inte tydliga strukturer för lärarnas arbete med fortlöpande bedömning av elevernas kunskapsutveckling i relation till kunskapskraven.

Samverkan i bedömningsarbetet

Lärarna har gemensamma diskussioner vid betygssättning men det saknas en tydlig struktur för lärarnas samverkan kring bedömningsfrågor och utveckling av lärarnas bedömarkompetens. Av granskningen framgår att lärarna arbetar för att använda bedömningssituationer som kan motverka funktionsnedsättningens konsekvenser och att varierade redovisningssätt används för att eleverna utifrån sin förmåga ska få möjlighet att visa vad de lärt sig. Till exempel beskriver lärarna vikten av att bedömningen har fokus på en elevs kunskaper i ämnet och inte elevens förmåga att kommunicera. Vidare framgår av intervjun med rektorn att lärarna vid tiden för betygssättning tar fram förslag på betyg för respektive elev som de sedan diskuterar gemensamt i arbetslaget. Enligt rektorn och lärarna diskuteras kunskapskravens värdeord vid dessa möten samt vid de gemensamma konferenserna. Av granskningen framkommer dock att det finns behov av skapa strukturer för lärarna

att bredda och fördjupa sin bedömarkompetens. Till exempel beskriver både rektorn och lärarna att samtalen om värdeorden skulle behöva vara mer strukturerade.

Fortlöpande bedömning av elevernas kunskapsutveckling

Det saknas tydliga strukturer för att fortlöpande bedöma elevernas kunskapsutveckling i relation till kunskapskraven. Under intervjun med lärarna ges ett par exempel på hur de löpande dokumenterar elevernas arbete. Enligt lärarna handlar det under de första åren av elevernas utbildning på skolan till stor del om att dokumentera vad eleverna har gjort på lektioner och att spara elevernas arbetsmaterial för en senare samlad bedömning. Hur och i vilken utsträckning dokumentationen av elevernas kunskapsutveckling görs varierar dock. Vidare framkommer i lärarintervjun att de bedömningar som lärarna gör avseende elevernas lärande i samband med den interna praktiken och under det arbetsplatsförlagda lärandet mer handlar om vilka uppgifter som utförts än om vilka förmågor eleverna visat. Lärarna beskriver att de ser elevernas kunskapsutveckling när de kommer tillbaka till skolan. Enligt Skolinspektionens mening har elevassistenterna en viktig funktion när det gäller att överföra information till lärarna från undervisning där lärarna inte deltar. Intervjuer och inkomna dokument ger emellertid inte en samstämmig bild av elevassistenternas roll i bedömningsarbetet. En av elevassistenterna diskuterar varje vecka med kursansvarig lärare om hur det har varit på interna praktiken. Hen deltar också på konferenserna samt vid betygsdiskussionerna och förmedlar sin uppfattning om elevernas framsteg. Hur den andra elevassistenten överför information till lärarna och stämmer av elevernas kunskapsutveckling med dem finns det däremot olika utsagor om. Utsagorna är dock samstämmiga när det gäller att elevassistenten inte deltar i de gemensamma konferenserna.

Lärarna återkopplar sina bedömningar av elevernas kunskapsutveckling främst vid mentorssamtalen. Det är enligt lärarna mentorn som ska ha den samlade bilden av elevens kunskapsutveckling och om en elev kommer efter i något ämne. Mentorn håller också i elevernas utvecklingssamtal och i den löpande kontakten med elev och vårdnadshavare. Enligt lärarna har de koll på elevernas utveckling till stor del tack vare skolans litenhet. Eleverna får även återkoppling från lärarna efter prov. Dessa genomförs dock enbart i år 4. Även eleverna uppger att lärarna återkopplar enskilt till varje elev om resultatet på olika prov eller uppgifter och de har även haft gemensamma diskussioner i undervisningsgruppen om vilka delar eleverna kan och vilka delar de behöver träna mer på. Enligt eleverna berättar lärarna även under lektioner vad de kan behöva träna extra på och ger också tips om vad en elev kan göra för att få ett högre betyg. Vidare använder lärarna den löpande bedömningen i viss utsträckning för att anpassa undervisningen efter elevernas behov. Till exempel beskriver lärarna att de anpassar undervisningen om de ser att något blir för svårt för en elev. De kan också anpassa undervisningen genom att tillämpa arbetsätt som specialpedagogen beskriver att hen använder för olika elever.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Skolan behöver utveckla arbetet med att fortlöpande bedöma och dokumentera elevernas kunskapsutveckling. Bedömningen behöver innefatta såväl det lärande som sker under den skolförlagda delen av undervisningen som det lärande som sker under den arbetsplatsförlagda delen.

Skolinspektionens granskning visar att det för närvarande saknas tydliga strukturer för att fortlöpande bedöma och dokumentera elevernas kunskapsutveckling. Bland annat bedöms elevernas lärande i liten utsträckning på den interna praktiken och det arbetsplatsförlagda lärandet.

Av 3 kap. 3 § skollagen framgår att eleven och elevens vårdnadshavare i gymnasiesärskolan fortlöpande ska informeras om elevens utveckling.

I läroplanen för gymnasiesärskolan avsnitt 2.5 Bedömning och betygssättning anges att läraren fortlöpande ska ge varje elev information om framgångar och utvecklingsbehov i studierna.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2018:247, s. 16-18) med kommentarer om betyg och betygssättning framgår att läraren behöver utforma bedömningssituationer för att få information om elevernas styrkor och utvecklingsbehov. Denna information kan sedan användas i formativt syfte för att följa och främja elevernas kunskapsutveckling. På så sätt får läraren ett underlag för att förändra och förbättra sin undervisning men också ett underlag för att ge återkoppling till eleverna. När läraren ger återkoppling är det viktigt att den stödjer elevernas kunskapsutveckling. Lärare behöver också utforma bedömningssituationer som kan användas i summativt syfte då bedömningarna på gymnasial nivå ska ligga till grund för betygssättning av elevernas kunskaper. Vid betygssättningen måste läraren värdera kvaliteten på elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven. Men läraren kan också göra den värderingen under kursen eller terminen för att sammanfatta och dokumentera det kunnande som eleverna har visat. Den informationen är ett betydelsefullt underlag vid exempelvis utvecklingssamtalet. Läraren behöver även granska sin dokumentation av elevernas kunskaper, för att på ett mer övergripande plan bedöma om det är någon del av kursens syfte och centrala innehåll som i fortsättningen behöver fokuseras eller fördjupas i undervisningen. Vidare framgår (s. 20-21) att det är läraren som avgör vilken dokumentation som behövs för att stödja elevernas kunskapsutveckling och för att säkerställa ett brett och varierat underlag inför betygssättningen. Formerna för dokumentationen ska underlätta för läraren att stödja elevernas kunskapsutveckling och sätta betyg. Det finns en risk om dokumentationen enbart består av prov- eller uppgiftsbetyg i form av betygsbeteckningarna eller liknande. En sådan dokumentation är inte ändamålsenlig vid betygssättning, eftersom betygsbeteckningarna i sig inte är tillräckliga som underlag för att allsidigt utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen eller som underlag att förklara skälen till ett betyg.

Skolinspektionen rekommenderar att man på skolan utvecklar arbetet med att fortlöpande bedöma elevernas kunskapsutveckling. Den fortlöpande bedömningen

har flera syften. Informationen behöver kunna användas av lärare för att utvärdera och fortsatt planera och anpassa undervisningen. Informationen behöver också utgöra underlag för framåtsyftande återkoppling till eleverna så att den stärker elevernas förståelse för vad de har lärt sig och vad de ska utveckla. För detta behövs en ändamålsenlig dokumentation. Det kan till exempel handla om noteringar om elevers prestationer som lärare gör i samband med prov eller bedömningar av elevarbeten eller sammanfattningar av vad elever sagt och utfört i undervisningen eller utifrån lärarens samtal med handledare för arbetsförlagt lärande. Det behöver också finnas en dokumentation av lärarnas bedömningar som kan användas för uppföljning och analys i kvalitetsarbetet och vid utvecklingssamtal med elever och vårdnadshavare. Skolinspektionen rekommenderar också att rektorn ser till att det finns rutiner för bedömning av det arbetsplatsförlagda lärandet.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

Huvudmannens ansvar för en likvärdig utbildning som uppfyller syftet och tar hänsyn till barnets bästa: 1 kap. 4, 9–10 §§ och 2 kap. 8–8 a §§ skollagen.

Kompetens för rektor, lärare och elevhälsa: 2 kap. 11–13, 18, 25 och 29 §§ skollagen (undantag finns i 2 kap. 27 §§ Förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare).

Ansvar för kompetensutveckling, flexibilitet, lokaler och utrustning: 2 kap. 34–36 §§ och 18 kap. 3§ skollagen, 4 kap. 12 och 13 §§ gymnasieförordningen.

Systematiskt kvalitetsarbete huvudmannanivå: 4 kap. 3 och 8 §§ skollagen.

Lgys 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Varje skolas utveckling. 2.1 Kunskaper, 2.4 Utbildningsval - arbete och samhällsliv och 2.6 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen stödjer i låg utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att huvudmannens uppföljning och analys av utbildningens resultat, förutsättningar och genomförande är begränsad. För närvarande arbetar huvudmannen med att ta fram och implementera en grund för verksamhetens kvalitetsarbete. Vidare ger huvudmannen rektorn begränsat stöd avseende rektorns ledning och utveckling av utbildningen vid skolenheten.

Uppföljning och analys av verksamheten

Huvudmannen har kännedom om verksamheten såtillvida att skolchefen deltar på skolans arbetsplatsträffar en gång i månaden, har veckovisa möten med rektorn och besöker skolan kontinuerligt. På mötena mellan skolchefen och rektorn får rek-

torn redogöra för hur verksamheten fungerar, om förutsättningarna för utbildningen är tillräckliga och om något särskilt har hänt. Rektorn är dessutom ledamot i styrelsen för skolan. Huvudmannen tar också del av skolenhetens kvalitetsrapport samt enligt rektorn de minnesanteckningar hen gör vid skolans konferenser. Några övriga resultatsammanställningar, uppföljningar eller analyser av utbildningen efterfrågar inte huvudmannen. Enligt huvudmannen har skolenhetens kvalitetsarbete, och dokumentationen av det, inte genomförts så strukturerat och från huvudmannens sida har det inte heller funnits några fastställda rutiner för detta arbete. Mot den bakgrunden har huvudmannen påbörjat ett arbete med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Bland annat har de påbörjat ett dokument som listar de rutiner verksamheten ska arbeta efter. Några rutiner har tagits fram som till exempel en digitaliseringsplan och att incidenter kring elever kontinuerligt tas upp med huvudmannen, har implementerats. Även ett årshjul för kvalitetsarbetet har tagits fram. Enligt huvudmannen är intentionen att övriga rutiner ska upprättas och implementeras under hösten 2022.

Huvudmannens uppföljning av skolenhetens behov avseende personella och materiella resurser är till viss del avhängigt de signaler rektorn eller personalen ger. Rektorn och huvudmannen uppger till exempel att de ekonomiska ramarna är tillräckliga och vid uppkomna behov i verksamheten, som behov av extra personal eller utökad teknisk utrustning, skjuter huvudmannen till resurser. Huvudmannen har även fört diskussioner med personalen om huruvida lokalerna är ändamålsenliga. Exempelvis uppger huvudmannen att de har diskuterat problematiken med lokaler-
nas tillgänglighet. Avseende huvudmannens uppföljning av verksamhetens kompetensbehov har behovet av specialpedagogisk kompetens med inriktning mot utvecklingsstörning tidigare berörts i avsnitt 1 *Rektors ledarskap*. Som tidigare nämnts i avsnitt 3 *Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet*, uppger huvudmannen också att det saknas en struktur för arbetet med studie- och yrkesvägledning och att det i dagsläget är rektorn som ansvarar för detta arbete. Skolinspektionen vill i sammanhanget uppmärksamma huvudmannen på att det av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2013:180) med kommentarer om arbete med studie- och yrkesvägledning bland annat framgår att huvudmannen behöver analysera behoven, sätta upp mål och planera för studie- och yrkesvägledningen. Granskningen visar att det även finns behov av att huvudmannen ser över hanteringen av klagomål. Till exempel saknas enligt huvudmannen en rutin för var dokumentationen av klagomål ska samlas.

Behovsanpassat stöd till rektorn

Huvudmannen ger rektorn begränsat stöd avseende rektorns ledning och utveckling av utbildningen vid skolenheten. Som beskrivits ovan har rektorn och skolchefen en tät dialog där behov i verksamheten till viss del fångas upp och tillgodoses. I och med att rektorn även är ledamot i styrelsen har hen dubbla funktioner i organisation. Enligt skolchefen är rektorn också den enda i styrelsen som har pedagogisk kompetens vilket gör att rektorn inte kan få stöd i sitt pedagogiska ledarskap. För närvarande har rektorn inte heller samverkan med andra rektorer inom samma skolform. Vidare visar granskningen att huvudmannen behöver ta ett ökat ansvar för skolans arbete med det arbetsplatsförlagda lärandet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- För att kunna styra och leda verksamheten behöver huvudmannen fastlägga strukturer och riktlinjer för skolenhetens och huvudmannens arbete med att systematiskt och kontinuerligt följa upp och utveckla utbildningen.

Huvudmannen behöver ta ett större ansvar för att säkerställa likvärdighet och kvalitet i Lia-skolans verksamhet. En förutsättning för att huvudmannen ska kunna göra detta är att huvudmannen arbetar systematiskt med att följa upp och utveckla utbildningen. Skolinspektionens granskning visar att det saknas rutiner och tydliga strukturer för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete. Huvudmannen har själv identifierat behovet av att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet och påbörjat ett sådant arbete.

Av 4 kap. 3, 5-8 § skollagen framgår att huvudmannen systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla utbildningen. Vidare framgår att inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att nationella mål uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras och om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Huvudmannen ska ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt.

Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 306) bör en enskild huvudman som bedriver utbildning vid endast en skolenhet kunna arbeta med planering, uppföljning, utvärdering och utveckling på huvudmannanivå och enhetsnivå i ett sammanhang då begreppen huvudman och skolenhet för fristående verksamheter i dessa fall många gånger sammanfaller.

Skolinspektionen rekommenderar därför huvudmannen att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet både avseende innehåll och dokumentation. Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98, s. 15-16) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår att huvudmannens styrning och ledning behöver stödja kvalitetsarbetet på såväl huvudmanna- som på enhetsnivå. Vidare framgår (s.26) att huvudmannen bör samla in och sammanställa resultat tillsammans med underlag som visar hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkat måluppfyllelsen. Det framgår också (s. 30-31) att huvudmannen med utgångspunkt i uppföljningen bör analysera vad som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen. Bland annat är det viktigt att analysera vilken påverkan förutsättningarna och arbetsprocesserna har. Huvudmannen bör också analysera om orsakerna framgår tydligt eller om ytterligare uppföljning och utvärdering behöver göras. Utifrån analysen bör huvudmannen identifiera utvecklingsområden och därefter besluta om vilka insatser som ska prioriteras för att de nationella målen ska uppfyllas. Vidare framgår (s. 20) att dokumentationen bör vara tillräcklig för att ligga till grund för

analys och beslut om utvecklingsinsatser på både huvudmanna- och enhetsnivå. Dokumentationen behöver visa vad som behöver utvecklas, varför och på vilket sätt men också för att kunna följa kvalitetsutvecklingen över tid och se effekterna av ett utvecklingsarbete.

På Skolinspektionens vägnar

X Eleonor Duvander

Beslutsfattare

Signerat av: Eleonor Duvander

X Anders Berggren

Föredragande

Signerat av: Anders Berggren

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Daniel Nilsson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning i regelbunden kvalitetsgranskning

Skolinspektionen besökte skolenheten den 2022-05-03 och 2022-05-05. Besöket genomfördes av utredare Anders Berggren och Daniel Nilsson.

Vid granskningsbesöket inhämtades information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- En gruppintervjuer med elever
- En gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervjuer med stödpersonal
- En gruppintervju med representanter för skolenhetens elevhälsa
- En intervju med rektorn
- En intervju med representanter för huvudmannen
- Svar på skriftliga frågor från rektorn och huvudmannen
- Dokumentstudier: Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och rektorn i samband med granskningen, dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten och huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsgrunder, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsgrunderna beskriver de bedömningsområden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal kvalitetskriterier.

Bedömningsgrunderna finns på Skolinspektionens hemsida: [Inspektionsformer \(skolinspektionen.se\)](https://www.skolinspektionen.se/inspektionsformer) under rubriken "Så bedöms skolor, regelbunden kvalitetsgranskning".